

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro tertio Decretalium, In Quo De Obligationibus, Beneficiis, Aliisque Juribus Clericorum saecularium, & Regularium agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1676

Titulus XXXIV. De Voto, & Voti redemptione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98275](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98275)

Religione facit, l. *Sunt persone* 3. 43. ff. de Relig. & sumpt. fun. nam præcipue spectandum est commodum filij, seu apud quem parentem tutius, & sine periculo perversionis, mansurus sit, Gl. fin. in cit. c. 2. h. t. Abb. ibid. nu. 8. Sanch. cit. dis. 73. nu. ult. & Lib. 10. dis. 20. nu. 1. Deinde si unus parens sit locuples, alter inops, illi, qui alere potest, tradi debet filius, ad quod Judicis arbitrio opus est, l. unic. C. de divort. facto. Denique jure novissimo Auth. si patr. C. eod.

spectandum est, uter causam divortij dederit; si enim pater apud matrem filij educari, vel ali debent impensis patris, modò ad secundas nuptias non transierit: si verò culpâ matris divortium factum sit, educabuntur, & alentur filij apud patrem, sed impensis matris, Sanch. cit. dis. 20. num. 4. Barbof. in cit. c. 2. nu. 8. h. t. Porro de materia hujus Tituli plura infra Lib. 4. ubi ex instituto de illa agitur.

TITVLVS XXXIV.

DE VOTO, ET VOTI REDEMPTIONE.

Actum est supra de Regularibus, & solenni voto Professionis eorumdem; ideo nunc tractatur de voto in genere, eiusque relaxatione. Sed quoniam materia hæc de votis alioquin propria Iuris Canonici, & ex eiusdem fontibus, ac principiis emanans, à Theologis copiosè explicatur, ideo nos ferme ea tantum afferemus, quæ in Capitulis huius Tituli continentur, & ad illa intelligenda inserviunt, qui etiam extat in Sexto, & Extravag. Ioannis xxii.

§. I.

De voto in genere, & præcipua eius divisione in solenne, & simplex.

I.

ASSERTIO I. Votum communiter definitur, Promissio de opere meliore DEO deliberatè facta: ad quod secundum S. Thom. 2. 2. qu. 88. artic. 1. in Corp. Tria necessariò requiruntur. 1. Deliberatio. 2. Propositum. 3. Promissio. In qua perficitur ratio voti, non enim obligatur quis ex sola deliberatione, nec ex solo proposito, nisi subsequatur promissio, quæ quidem licet homini fieri non possit, nisi per verba, vel alia signa exteriora, tamen DEO potest, per solam internam cogitationem, ac mentem, S. Thom. c. l. Quare votum, seu promissio in hoc distinguitur à simpliciter proposito, quòd illa in se continet voluntatem, se alteri obligandi: non item simplex propositum, quantumvis firmum sit: & licet sit de bono opere faciendo in honorem DEI: non tamen est votum, nisi promissione firmetur, sive accedat animus, & intentio se obligandi, prout sumitur ex l. 2. ff. de pollicitis. & ex c. *Litteraturam*; 3. h. t. Nam cum Mag. A. in aliquo periculo mortis constitutus esset, hæc verba protulit: non diu hic morabor, proponens in animo, quòd Religionis habitum aliquando suscipere vellent: sed quia id postea opere non implevit, ideo dubitavit, an vi huius propositi teneretur Religionem intrare, & Alexandrum III. super hoc consuluit. Qui respondit: quòd si amplius in voto non pro-

cessit, transgressor censeri non possit, si non impleat quòd dixit. Idque ob defectum intentionis, seu voluntatis, se obligandi, Abb. hic n. 3.

II. Assertio 2. Votum solenne est, quòd ab Ecclesia, ut tale acceptatur, & votentem inhabilem reddit in perpetuum, & immutabiliter (spectatà Legge ordinariâ, & seclusâ dispensatione Pontificiâ) ad matrimonium contrahendum, & ad dominia rerum acquirenda, vel retinenda. Simplex autem votum est omne aliud, quòd talem solennitatem, & vim non habet, nec reddit inhabilem ad matrimonium, vel dominium bonorum, sive publicè, sive privatim emittatur. Talia vota solennia tantum sunt duo, in ordine ad dirimendum matrimonium subsequens, videlicet votum Religiosæ Professionis, & votum continentie, quòd maioribus, sive sacris Ordinibus est annexum. Reliqua autem vota omnia simplicia dicuntur, quæ ab Ecclesia vim, matrimonium sequens dirimendi, non acceperunt, ut constat ex c. *Quod votum unic. h. t. in 6.* Nam cum quæsitum fuisset ex Bonifacio VIII. quòdnam votum debeat dici solenne, & ad dirimendum matrimonium efficax: (quòd ideo fuit additum, quia potest etiam votum solenne dici, quòd efficax est, ad dirimendum matrimonium, sive inhabilem reddit ad dominium acquirendum in perpetuum) Respondet Papa, quòd votum solennitas ex sola Constitutione Ecclesiæ est inventa, sive introducta: at verò matrimonij, ab ipso Ecclesiæ Capite, & rerum omnium Conditor DEO in Paradiso, & in statu innocentie, (id est, ante peccatum primorum parentum) instituyente unionem, & indissolubilitatem acceperit. Ideo per modum sanctionis declarat dictus Papa, illud solum votum solenne dici debere, quantum ad matrimonium postea contractum dirimendum, quòd

» quod solennizatum fuerit per susceptionem sacri
» Ordinis, vel per Professionem expressam, aut taci-
» tam, factam in aliqua Religione per Sedem Apo-
» stolicam approbatam. Reliqua vota, tametsi qua-
» dam eorum matrimonium impediant contrahen-
» dum (ne scilicet licet contrahatur) & quanto ma-
» nifestius sunt emissa, tanto propter plurimum scan-
» dalum, & exemplum, durior poenitentia eorum
» transgressoribus imponi debeat, non tamen re-
» scindere possunt matrimonia postea contracta.

III. Notandum primò. Licet Papa matrimo-
nium per copulam carnalem consummatum non pos-
sit dissolvere, potest tamen contrahentes inhabiles
reddere, ne contrahant, & sic potest inducere im-
pedimentum dirimens matrimonium postea contra-
ctum, *Franc. hic n. 1. not. 3.*

Notandum secundò. Quilibet Ordo sacer ha-
bet ex constitutione Ecclesiae annexum solenne vo-
tum castitatis, per quod matrimonium postea con-
tractum irritatur, *Franc. hic n. 1. not. 4.*

IV. Notandum tertio. Quod hic dicitur,
Vota simplicia non habere vim dirimendi matrimo-
nium postea contractum, id procedit usque ad tem-
pus Bonifacii VIII. qui hanc Constitutionem edidit.
Sed postea Gregorius XIII. anno 1584. In Bulla As-
cendente Domino constituit, & declaravit eos om-
nes, qui vota Religionis simplicia in Societate Jesu
ediderunt, ad contrahendum matrimonium esse in-
habiles, & contractus huiusmodi nullos, ac irritos
esse, subintelligi, quamdiu hæc vota durant, & nisi
per legitimam potestatem, à Societate, solutis votis,
dimittantur, prout habetur in eadem Bulla. Neque
verò ad hoc, ut quis constituatur verus Religiosus,
necessariò requiritur ista inhabilitas ad contrahen-
dum postea matrimonium: tum quia etiam olim vo-
ta Religiosa non irritabant matrimonium subse-
quens, ita ut invalidum esset matrimonium Mo-
nachii, vel Monialis: sed solum illicitum, & sacrile-
gum, prout docuit Gratianus; *caus. 27. quest. 1. in fine, argum. c. Nuptiarum; 41. & cap. seq. ibid.* sicut etiam olim Religionem professi adhuc e-
rant capaces dominij rerum temporalium, adeo
ut etiam per ultimum voluntatem de ijs disponere
potuerint, ijsque ab intestato succedi posset, ut con-
stat ex l. Generali; 13. C. de SS. Eccles. & l. Si qui; 20.
C. de Episc. & Cleric. Tum quia ante editam cit. Con-
stitutionem Ascendente Domino; Coadjutores for-
mati, spirituales, & temporales Societatis, & Scho-
lastici, qui post biennium probationis, tria vota sim-
plicia in Societate ediderunt, erant veri Religiosi,
non minùs, quam Societatis Professores: & tamen nec-
dum erant inhabiles ad matrimonium contrahen-
dum, ita ut matrimonium postea subsecutum fuerit
irritum: sed solum illicitum, & sacrilegum, ut con-
stat ex cit. *Constit. Ascendente*; ubi tanquam novum
jus statuitur ista inhabilitas, ad contrahendum mat-
rimonium, & tanquam impedimentum dirimens, de
quo idem Gregorius in priore Constitutione, quæ
incipit. Quanto fructuosius; edita anno 1582. In quo
idem Papa Institutum confirmaverat, nullam huius
impedimenti dirimentis fecit mentionem, ut notat
Suar. Tom. 4. de Relig. Lib. 4. de votis simplic. c. 1. n. 3.
Ratio est, quia hoc impedimentum dirimens mat-
rimonium non est annexum voto castitatis, nisi ex

constitutione Ecclesiae, cit. c. unic. h. t. in 6. quippe
quæ potestatem habet impedimenta matrimonij di-
mentia augendi, vel minuendi, prout definitur *Con-
trid. Sess. 24. de Sac. matr. can. 3. & 4.* Et de facto
hoc impedimentum dirimens matrimonium subse-
quens, voto Clericorum, qui in Sacris sunt confirmati,
ex constitutione Ecclesiae adjunctum fuit, licet non
dirimat matrimonium non consummatum, prius con-
tractum, ut constat ex *Extravag. un. h. t. de quo su-
pra.* Ergo similiter potuit Ecclesia hoc impedimen-
tum dirimens matrimonium subsequens, adiungere
alicui statui, & voto Religioso; nam etiam vota sim-
plicia edita in Societate, quamdiu durant, & non re-
laxantur, vera vota sunt, & tam verum statum Reli-
giosum constituunt: quàm vota solennia, *Suar. c. l. n. 8.*
Quare hoc impedimentum, quòd vota sim-
plicia in Societate edita, vim habeant dirimendi ma-
rimonium subsequens, postea primò introducitur,
& statutum fuit, maximè ad Apostatarum, postea
dita huiusmodi vota, ad matrimonium transeuntium,
remeritatem magis coercendam, ne scilicet Religiosi
facile possent à suscepto statu, cum detrimento Re-
ligionis, ipsà invitâ, recedere, & matrimonium li-
cilegum contrahere, cum iactura etiam propriæ lu-
tus, ideo meritò inhabiles facti sunt, ad illud con-
trahendum, *Suar. c. l. n. 9.*

Neque verò ex eo, quòd dicta vota Coadju-
torum, & Scholasticorum Societatis edita, habeant vim
dirimendi matrimonium subsequens, sequatur illa
esse solennia, *arg. cit. c. un. h. t. in 6.* Nam ad votum
solenne requiritur, ut habeat vim dirimendi mat-
rimonium perpetuò, & indissolubiliter, ut colligitur
ex cit. c. un. in quo votum solenne comparatur ma-
rimonio carnali, cuius vinculum, adeoque & impo-
dimentum contrahendi aliud matrimonium, est con-
tinuò indissolubile; hoc solo discrimine, quòd indissolubilitas
matrimonij, ex jure Divino ortum habet, illa verò
solennitas voti, per quam indissolubilitas
quasi matrimonium spirituale contrahitur, per Pro-
fessionem Religiosam, proveniat ex jure Ecclesiastico.
At verò vota simplicia Societatis non continent
impedimentum matrimonij indissolubile; cum dis-
solvantur ipsa vota, & consequenter ijs extrinsecè
etiam tollitur impedimentum dirimens matrimo-
nium ei adjunctum: ideòque etiam hæc vota non com-
prehenduntur sub nomine spiritualis matrimonij,
sicut Professio solennis Religionis, *Suar. c. l. n. 8.*

V. Ex dictis inferitur, votum solenne, & sim-
plex non distingui inter se essentialiter, ex utroque
voti natura: sed solum accidentaliter, seu extrinsecè
ex sola Ecclesiae constitutione, ut constat ex cit. c.
unic. h. t. in 6. & docet *Azor p. 1. lib. 12. c. 6. quest. 1. Saach. Lib. 7. de matr. diff. 27. n. 2. & Lib. 5. mor. c. 1. n. 6.* & alij Dd. plerique. Ratio est, quia votum
simplex apud DEUM non minùs obligat, quàm solen-
ne, prout habetur in c. Rursus; 6. Qui Clerici,
vel voventes &c. Ergo per se, & spectato jure natu-
rali, ac Divino, utrumque votum solenne, & sim-
plex æqualiter obligat: per accidens verò solum
votum solenne magis obligat, quàm simplex, ex
constitutione Ecclesiae, quæ ipsi voto secundum
se spectato est extrinsecè, & accidentalis, sicut &
ipsæ solennitates per Ecclesiam inventæ ipsi voto
sunt extrinsecæ, & accidentales, *Sanch. c. l. n. 7. Con-*

Consistit autem ipsa voti solennitas in eo, quod tanquam solenne acceptetur ab Ecclesia, & cum solennitatibus ab Ecclesia præscriptis, ita ut ab utraq; parte tam voventis, quam Ecclesie acceptantis, tanquam vinculum perpetuum, & viâ ordinariâ indissolubile obliget: licet etiam votum solenne dissolvi possit: sed non nisi viâ extraordinariâ, & difficillimè, ac rarissimè, cum vota simplicia per ordinariam potestatem dispensandi dissolvi, & relaxari possint: quamvis Ecclesia etiam statuere possit, ut absque perpetua, & utrinque indissolubili obligatione, votum quoddam solenne esset, ad eoque res tota penderet ex Constitutione Ecclesie, *Sanch. cit. c. 1. n. 11. & 13.*

VI. Porro nonnulli Dd. solennitatem voti in eo dicunt consistere, in eoque votum solenne à simplici differre, quod per illud jure Ecclesiastico dirimitur matrimonium subsequens, non autem per votum simplex. Verum hic est effectus voti solennis, ut constat ex *cit. c. un. de voto in 6.* adeoque supponit, jam votum solenne constitutum: deinde votum castitatis emissum in Societate, post biennium probationis, est simplex, & tamen jure novo Ecclesiastico, per illud dirimitur matrimonium subsequens: denique hoc soli voto castitatis competit, cum tamen etiam alia vota sint solennia, ut paupertatis, obedientie &c. *Sanch. cit. c. 1. n. 10.* Itaque vota Religionis solennia sunt, quæ sub certa Regula à Sede Apostolica approbata emittuntur juxta ritum ab eadem Regula præscriptum, cum traditione & acceptione ex utraque parte perpetua, & viâ ordinariâ indissolubili. At verò vota simplicia, etsi sint ex parte voventis perpetua, non tamen acceptantur ut solennia, & perpetua ex parte Ecclesie vel Religionis, & viâ ordinariâ dissolvi possunt, *Sanch. c. 1. num. 11.*

§. II.

Utrum, & quando votum obliget, & impleri debeat, & an etiam interveniente impedimento?

VII. Assertio 1. Quamvis ab initio liberum sit, cuique votare, vel non, post votum verò factum, illud necessariò implendum est, ut constat ex *c. Licet 3. in princ. h. t.* ubi dicitur: *Licet universis liberum sit arbitrium in votendo, usque adeo tamen solutio necessaria est, post votum, ut sine salutis propriæ dispendio, aliquid resiliere non liceat, quemadmodum etiam contractus ab initio sunt liberæ voluntatis, ex postea tamen necessitatis, l. Sicut 3. C. de oblig. & action.*

VIII. Assertio 2. Votum absolutè, & nullo præfixo tempore determinato, editum, statim obligat, & impleri debet, cum primùm spectatis circumstantiis commodè impleri potest, ut ex communi docet *S. Thom. 2. 2. q. 88. art. 2. ad 3.* & sumitur ex *cap. 23. Deuter. V. 21.* ubi dicitur: *Cum votum voveris Domino Deo tuo, non tardabis reddere; quia requirit illud Dominus Deus tuus, & si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum, & Eccles. c. 5. V. 3.* Si quid vovisti Deo, ne moreris reddere, & colligitur etiam ex *c. Non est 5. h. t.* Ubi requiritur auctoritas & dispensatio quædam Superioris, ad hoc, ut is, qui votum distulit adimplere, non censeatur esse transgressor voti sui. Ratio est,

Tomus III.

quia omnis promissio absolutè, & sine ulla determinatione, seu limitatione, facta, statim obligationem parit, ita ut solvi, sive impleri debeat, quod promissum est, cum primùm, juxta prudentis arbitrium, commodè fieri potest, *arg. l. Eum qui 41. §. Quoties; ff. de V. O. & §. Omnis stipulatio, & ibi Gl. V. Confestim;* id est, statim *Instit. eod. & Reg. jur. 14. in ff. ubi dicitur, In omnibus obligationibus, in quibus dies non ponitur, præsentis die debetur.*

IX. Assertio 3. Ex iusta tamen causa differri potest voti executio, ut constat ex *cit. c. Non est 3. h. t.* Ubi Innocentius III. ita rescribit, non est censendus voti transgressor, qui, quod vovit, auctoritate Sedis Apostolicæ, distulit adimplere. Quare cum Rex Hungariæ, perturbato Regni statu, non modicum damnum passurus esset, si Archiepiscopus Strigoniensis, cujus consilio & auxilio Rex multum juvabatur, votum suum, Jerusalem proficiscendi, tunc exequeretur: ideo mandat Papa dicto Archiepiscopo, ut non prius iter illud instituat, quam Regnum ipsum fuerit tranquillitati pristina restitutum, vel ab ipso S. Pontifice mandatum acceperit proficiscendi. Cur autem, licet in casu hujus cap, adfuerit iusta causa differendi executionem voti, nihilominus etiam Papæ auctoritas & dispensatio fuerit necessaria, ratio est, vel quia Archiepiscopus dubitabat, num iusta causa adsit differendi votum: in dubio autem, si certò non constet, an votum obliget, necnè, ad Superiore est recurrendum, & notat *Gl. in c. Magna 7. V. Noluisti tamen 3. h. t.* Ubi ait, quod nemo debet interpretari votum suum, nisi certus sit, quod non sit obligatus. Vel quia Papa auctoritatem suam interponere voluit, ad pacificandam conscientiam, præsertim quia fieri potuit, ut postea non esset opportunitas, votum exequendi, vel impotentia illud implendi.

Porro iusta, & sufficiens causa differendi executionem voti, quod caret certo tempore, est etiam illa, si spes sit fore, ut postea commodius, quietius & cum majore devotione votum impleatur, ut docet *Sanch. Lib. 4. mor. c. 14. n. 8.* Excipi debet primò: nisi probabile periculum sit, secuturum postea, si votum differatur, perpetuum, vel valde diuturnum impedimentum illud exequendi, tunc enim vovens, culpâ suâ, ei periculo se exponit, *Sanch. c. l. n. 17.* Secundò, nisi opus, seu obsequium voto promissum, sit successivum, & perpetuum, v. g. ingrediendi Religionem, suscipiendi Sacros Ordines, inserviendi perpetuò Xenodochio; tunc enim oblatâ opportunitate exequendi votum, si id differatur per negligentiam, tantum obsequii, & cultûs Deo promissi, detrahitur, quanta est mora temporis, quò differtur voti executio, quod in aliis votis temporalibus non contingit: sed integrè postea solvantur, *Sanch. c. l. n. 22.*

X. Assertio 3. Si impedimentum occurrat, per quod difficilis redditur voti executio, tum vel temporale est; & votum differri debet, donec commodè, ac quietè executioni mandati possit: vel perpetuum occurrit impedimentum; & tum votum redimendum est seu commutandum, aut in eo dispensandum, prout sumitur ex *c. Quod super his 8. h. t.* Nam cum quidam assumpsissent signum S. Crucis in subfidium Terræ sanctæ (id est, vovissent proficisci Jerusalem, ad succurrendum Terræ sanctæ) man-

Bbb b

davi

„davit Papa Innocentius III. ut ad signum Crucis,
 „quod abjecerunt, reassumendum, & votum suum
 „exequendum compellerentur: sed quia quidam, ob
 „infirmiorem, vel pauperiorem, aliamve justam
 „causam, votum suum utiliter non poterant adim-
 „plere, ideo quasi vivit Episcopus Cantuariensis, quid
 „de illis agendum esset? Respondet Papa, quod de-
 „biles & inopes magis in defectum, quam profe-
 „ctum, illuc accedant; quia debiles pugnare non
 „possunt, & inopes mendicare coguntur: nisi forte
 „sint Nobiles & Magnates, ut suis expensis secum du-
 „cere possint bellatores: vel artifices, & agricolæ, qui
 „de laboribus suis sibi victum necessarium quærere
 „possint, & terræ sanctæ subsidia ministrare. Qua-
 „re distinguendum est, utrum impedimentum tem-
 „porale, an verò perpetuum habere existimantur:
 „nam prioribus dilatio concedenda est: (expectan-
 „dum enim est, donec impedimentum cessaverit)
 „posterioribus verò redemptio, seu commutatio est
 „injungenda, ita ut æstimato labore, quem sustinere
 „debuissent, & expensis, quas secundum facultates
 „suas facturi essent, tantundem in subsidium Terræ
 „sanctæ transmittant, exequentes per alios, quod per
 „se non possunt. Præterea attendendum est, quā
 „potissimum intentione votum ediderint, an ad
 „succurrendum Terræ sanctæ, ut ea ab infidelibus
 „armis recuperetur: an verò peregrinationis, & de-
 „votionis causâ, ad visitanda sancta illa loca: vel
 „etiam quia in satisfactionem pro suis peccatis, ta-
 „lis peregrinatio, pœnitentiæ loco, ipsis à Sacerdo-
 „te injuncta fuit: Nam prioribus permittendum est,
 „ut votum redimant, seu commutent; quia spectatâ
 „eorum principali intentione, nempe succurrendæ
 „Terræ sanctæ, melius est, ut si inhabiles sint ad pu-
 „gnandum, etsi habiles sint ad eundem, seu profici-
 „scendum, expensas itineris transmittant, quàm
 „ut eas in via inutiliter consumant. At verò poste-
 „riores (qui scilicet Religionis, seu devotionis causâ,
 „votum peregrinationis ediderunt, vel quibus pro sa-
 „tisfactione suorum peccatorum, loco pœnitentiæ,
 „iter peregrinationis est injunctum) etsi inhabiles
 „sint ad bellandum, seu pugnandum: si tamen habi-
 „les sint ad eundem, seu proficiscendum in Terram
 „sanctam, melius est, ut peregrinentur seu profici-
 „scantur, quàm ut votum redimant, submittendo
 „expensas itineris in subsidium Terræ sanctæ. Quod
 „verò ad mulieres attinet, (scilicet non voventes)
 „iis permittendum est, ut si remanere noluerint, vi-
 „ros suos sequantur: illis verò (quæ etiam vovent
 „profecionem Hierosolymitanam) concedendum
 „est, ut votum suum pecuniis redimant, nisi divites
 „sint, ut suis expensis secum deducere possint bel-
 „latores.

XI. Pro intellectu hujus cap. Norandum primò.
 Quando in eo dicitur, quod illis, qui propter impe-
 dimentum perpetuum, non possunt ire Hierosoly-
 mam, redemptio sit injungenda, ita ut nihilominus
 teneantur expensas, quas eundo facturi essent, mitte-
 re in subsidium Terræ sanctæ, per impedimentum
 non debet intelligi absoluta impotentia, seu impossi-
 bilitas, quæ si perpetua sit, omnino liberat ab obliga-
 tione voti, sicut à qualibet alia promissione, cum ad
 impossibile nemo possit obligari: sed intelligi debet de
 impedimento, per quod redditur difficilior voti im-

pletio, seu executio, idèque sufficiens & iusta causa
 est ad voti redemptionem, seu commutationem, ob
 quam, omnibus spectatis, utilis ac decentius cre-
 scatur, votum pecuniis redimere, adeoque commu-
 tate, quàm peregrinari Hierosolymam, ut colligitur
 cir. c. Quod super; & docet Suar. Lib. 4. de voto c. 11. n. 17. Sanch. Lib. 4. mor. c. 2. n. 25. Quamvis hoc po-
 tentialiter statutum fuisse videatur, ut si votum pro-
 ficiscendi, seu peregrinandi Hierosolymam, ob inter-
 veniens impedimentum, sive justam aliquam cau-
 sam, commutandum esse videatur, tunc non aliter,
 quàm realibus subsidiis, sive subministratis sumptibus
 redimi debeat, ut colligitur ex cir. c. Quod super; &
 c. seg. h. t. Idque statutum fuit propter necessitatem,
 quæ tunc temporis erat, defendendi Terram sanctam
 contra hostes Fidei, Laym. Lib. 4. c. 3. num. 14.
 in fine.

Norandum secundò. Votum mixtum ex perso-
 nali & reali (cujusmodi est peregrinationis Hieroso-
 lymitanæ, quæ tum laborem, molestiamque corporis,
 animique devotionem, tum sumptus itineris in se co-
 tinet) dupliciter fieri potest. Primò, ita ut quodlibet
 reale in voto, v. g. sumptus itineris, promittatur de-
 penderet ab opere personali, ipsa scilicet profecio-
 ne seu peregrinatione, devotionis causâ, susceptâ: tunc
 si ipse proficisci simpliciter sit impeditus, omnino
 liberatur voto, ita ut nec sumptus transmittere debeat.
 Secundò, si id, quod est reale in voto, sit promissum,
 etiam principaliter & secundum se, ac sine depen-
 dentia à sua profecione; ut si quis vovit proficisci in
 Terram sanctam, allato secum pecuniario subsidio
 bellum contra hostes Fidei; tunc enim etsi ipse impe-
 ditus proficisci, tenetur pecuniarium illud subsidium
 nihilominus mittere, quippe quod principali
 intentione promissum fuit, ob bellum contra hostes
 Fidei: duo enim in sensu diviso sunt promissa, nempe
 quod ipse proficisci velit, & quod velit afferre secum
 certam pecuniam in subsidium belli, & utrumque a-
 què principaliter, & posterius independentè à prio-
 re, Suar. cir. c. 11. n. 18. & 19.

Norandum tertio. Si uxor vitum peregre pro-
 ficiscentem sequi velit, tenetur is illam secum ducere,
 si diu absens sit futurus, & non desint sumptus
 necessarii, ad illam secum ducendam, & sine aliisq-
 vibus incommodis id fieri possit, prout tum ex cir.
 c. Quod super in fine, & c. Ex multa; 9. §. Quod autem;
 h. t. Ubi licet sermo sit solum de viro proficiscente, ad
 succurrendum Terræ sanctæ; tamen idem est in qua-
 cunque alia viri profecione, cum eadem sit ratio;
 secus est, si vir proficiscatur, statim rediturus, ut
 nullibi diu commoraturus: sed semper iter factu-
 rus sit, tunc enim nimis difficile foret, & incommodum,
 illam secum ducere, Sanch. Lib. 9. de marriage
 dis. 4. n. 14.

§. III.

An, & qualiter hæres teneatur implere
 & exequi vota defuncti, quæ ipse
 non implevit?

XII. Assertio 1. Vota merè personalia defuncti
 non tenentur hæres implere, & exequi, tenentur tamen
 realia

realia, imò & mixta vota, id est, partim realia, & partim personalia, si id, quod est in voto reale, sit separabile ab eo, quod est personale, & per se ac independenter ab eo promissum: sed non nisi juxta vires hæreditatis aditæ, & salvâ legitimâ liberis debitâ, quæ votis aut legatis gravari non potest, *Sanch. Lib. 4. mor. c. 15. n. 25. 30. & 31. & n. 36. Suar. Lib. 4. de voto c. 11. n. 2. & seqq. Tambur. p. 1. Lib. 3. in Decal. c. 12. §. 4. n. 3.* v. g. si quis vovit militare contra hostes Fidei, & tres milites socios secum adducturum in subsidium belli: hæres ipsius non tenetur proficisci ad bellum: sed solum mittere promissos socios, seu milites in subsidium belli: nisi defunctus promississet hos tres milites principali intentione, propter suum comitatum, adeoque cum dependentia à sui professione, tunc enim si defunctus non est profectus in bellum, neque hæres ipsius tenebitur tres milites mittere. Ratio prima, patet, quia obligatio voti personalis respicit actiones vovens, adeoque cum persona extinguitur, neque ad hæredes ejus transire potest, eòsque obligare. Ratio secunda, patet est, quia hæres, ad eundem hæreditatem, illam suscipit cum obligationibus, & oneribus realibus ipsi hæreditati annexis, adeoque non quidem ex vi voti & Religionis: sed ex iustitia & quasi contractu obligatur, omnia onera realia defuncti solvere, cujusmodi etiam est obligatio, seu onus adimplendi vota realia defuncti, ut constat ex c. *Ex parte*; 18. de censib. Ubi deciditur, quòd Successores teneantur, ad solvenda vota realia Antecessorum: & expressius ex l. 2. ff. de pollicit. Ubi in fine dicitur: *Qui decimam partem bonorum vorit, si decesserit, ante se possessionem, hæres illius hæreditario nomine Decima obstrictus est: voti enim obligationem ad hæredem transire constat.*

XIII. Assertio 2. Si hæres iusta, seu vota realia defuncti ab eodem hærede acceptata, monitus à Judice, intra annum, exequi intermittat, omni commo- do hæreditario, quod à defuncto consequi posset, est privandus, juxta *Auth. Hoc amplius; C. de fideicommiss.* Ubi tamen excipitur debitum naturale, seu legitima portio jure naturæ debita liberis. Idque etiam sumitur ex c. *Licet*; 6. h. r. Nam Rex Hungariæ, cum in extremis positus esset, votum, quod voverat Domino, Jerosolymitanam Provinciam cum forti manu (scilicet militum) ad eundem fidei filii sui Andrea Ducis, sub interminatione maledictionis paternæ, commiserat exequendum: assumpto Crucis signaculo (nam olim solebant ii, qui votum peregrinationis ad Terram sanctam ediderant, mox Crucem in petore gestare, in signum editi voti, sicut nunc Crucigeri solent) sine ulla dilatione, votum patris implendum promissit. Sed postea patre mortuo, exequi, quem contra inimicos Fidei ducere debuisset, contra fratrem suum Regem Hungariæ convertit (ut habetur in integra lectione hujus cap.) Quare Innocentius III. admonuit prædictum Andream Ducem, eique mandavit, ut omnibus alijs postpositis, usque ad Festum Exaltationis S. Crucis, assumptæ Crucis debitum exoluens, propositum iter Jerosolymitanum arripat, & humiliter prosequatur: ne alioquin, si onus à patre sibi injectum, & sponte acceptatum, quolibet prætextu, detrectaverit, paternâ se reddat successionem indignum, & hæreditatis emolumento privetur, quippe cujus onera sustinere recusaverit: & sciat, quòd etiam anathematis, seu excommuni-

Tomus III.

cationis vincolo subjacebit: & jure, quod ipsi, si dictus Rex (frater ipsius Ducis Andrea, contra quem exercitum converterat) sine prole decederet, in Regno Hungariæ ordine genituræ competeret, privandus sit: regnumque ipsum ad fratrem ejus minorem, postpositâ appellatione, sit devolvendum.

XIV. Pro explicatione hujus cap. Notandum primò, Hoc votum Regis Hungariæ fuit mixtum, partim scilicet personale, quatenus ipse promissit, se in propria persona, iturum ad Terram sanctam: & ut sic non potuit transire ad personam filii, aut hæredis, nec illum obligare: partim verò fuit votum reale, quatenus promissit, se quoque allaturum subsidium Terræ sanctæ per mantum militatæ, & sumptus necessarios in illam expeditionem suppeditaturum. Quare cum dictus Rex Hungariæ, dum viveret, hoc votum non implevisset, voluit, ut post mortem suam illud impleveret à filio secundò genito Andrea, non solum quoad realem: sed etiam personalem obligationem illius voti, idèque hanc utramque obligationem ipsi filio exposuit, ejusque fidei commisit, qui etiam, non tantum illam sponte acceptavit: sed etiam voto ipsemet ad id exequendum, se obligavit: ac proinde tum ex fide datâ patri, eaque juramento firmatâ, tum ex voto Deo edito, votum hoc paternum filius hic exequi obligatus erat, & non ex vi præcisæ obligationis patris, vel quia paternam hæreditatem accepit, ut rectè notavit *Molin. Tract. 2. de justit. dis. 626. n. 8. §. Quod attinet*; Ubi addit, valde credibile esse, Regem, ante mortem suam, sumptus necessarios ad illud bellum contra hostes Fidei filio reliquisse, & copias militares tradidisse, quibus tamen ille post mortem patris, dolosè contra fratrem primogenitum, qui Patri in Regno Hungariæ successerat, sit usus, ei bellum inferendo.

Notandum secundò. Potest Judex Ecclesiasticus, & multò magis S. Pontifex, sub pœna excommunicationis, vel privationis bonorum, compellere ad executionem voti, vel juramenti ad piam causam editi, etiam Laicos, ut constat ex c. *Licet*; h. r. & ibi *Abb. n. 3.* & ex c. *Quod super*; 7. in fine de fide instrum. & ex c. *Ex parte*; 18. de censib. sicut etiam Episcopus potest cogere executores ad ea, quæ ipsis iusta sunt à defuncto, implenda, præsertim ad pias causas, c. *Si hæres*; 6. c. *Tua*; 17. de testam. Quin imò S. Pontifex etiam de contentione & litibus ortis inter Reges, & Principes Christianos, præsertim si pacis scædera, & juramenta violari dicantur, cum damno Reipubl. Christianæ, cognoscere potest, ut constat ex c. *Novit*; 13. de judic.

XV. Notandum tertio. Quamvis hæres teneatur implere vota realia defuncti, quæ ille non implevit, ut si quid vovit Deo, in redemptionem captivorum, vel aliud opus pium, sicut & cætera debita defuncti solvere tenentur, ut si quid promissit liberaliter alicui privato: tamen illa vota realia non debent solvi ex bonis pertinentibus ad Coronam Regni, aut Provinciam; quippe quæ sicut alijs donationibus merè liberalibus & gratuitis, ita etiam votis realibus gravari non possunt: sed hæc ex alijs bonis patrimonialibus, aut proprijs Regis, vel Principis defuncti solvi debent, si quæ reliquit, de quibus Rex vel Princeps, pro suo arbitrio, disponere potest, non solum liberaliter donando: sed etiam vota realia edendo, quæ inter gratuitas donationes numeranda sunt, nam bonis Regni aut Provinciæ non

Bbb b 2

potest,

potest onus imponi, nisi quod in bonum publicum ejusdem cedat. Unde in *cit. c. Licet*; Rex Hungariæ onus implendi votum suum non injunxit filio suo primo genito, qui ei successit in Regno, adeoque in bonis ad Coronam Regni pertinentibus: sed filio secundò genito, quoad alia bona propria defuncti, *Mol. cit. dis. n. 9.* Sed neque hæc vota realia fieri possunt, nisi ita, ut salva maneat portio legitima ascendentibus, & descendentibus debita; quia hæc non potest per mereliberales & gratuitas donationes, sive hominibus, sive Deo factas, imminui, essent enim illæ inofficiosæ, quippe in hæredum necessariorum præjudicium cedentes, *Mol. c. l. Sanch. cit. c. 15. n. 38.* Itaque supponi debet, quod in casu *cit. c. Licet*; Dux Andreas, præter legitimam portionem ex bonis patrimonialibus defuncti patris ipsi debitam, etiam alia bona & commoda ex paterna hæreditate acceperit, quibus ipso jure privatus fuisset, si patris votum ipsius fidei commissum executus non esset. Veruntamen quia dictus Dux Andreas sponte se sub juramento obligavit ad votum, quod tamen postea, non solum non implevit: sed etiam bellum injustum fratri Regi intulit, ideo in justam pœnam, hæreditate paternâ, & jure, quod in Regnum Ungariæ, si pater ejus Rex sine prole decederet, competeret, privari poterat, *Mol. c. l. num. 9. in fine.*

XVI. Notandum quartò. Successio in Regno non deferitur jure hæreditario: sed potius jure genituræ, sive sanguinis; quia nimirum Regnum non acquiritur alicui tanquam hæredi ab immediato Antecessore, sive à persona defuncti, cui in Regno succeditur, neque ex illius dispositione, & voluntate: sed ex pacto sive providentia ipsius Reipublicæ, seu Communitatis, quæ Regnum instituit, adeoque ex prima Regni institutione, quæ ita facta est, ut ad primogenitum, ejusque descendentes deferatur: iis verò deficientibus, ad secundò genitum, ejusque descendentes Regnum devolvatur, & perveniat, *Mol. cit. dis. 626, n. 8. §. Quod autem Regnum*: idque sumitur ex *cit. c. Licet*; *h. t.* Ubi dicitur, Andreani jure genituræ, quod ipsi in Regno Hungariæ (si primogenitus sine prole mascula decederet,) competit, privandum fore, si voti paterni executionem intermiserit: hoc autem jus competens secundò genito non potest esse, vel dici hæreditarium, nam vel Regnum Hungariæ jam erat hæreditario jure devolutum ad Andream: & hoc dici non potest, cum illud ad fratrem suum natu majorem, ac primogenitum pervenerit, & pertinuerit. Vel quod Regnum jure hæreditario sit devolvendum ad Andream, si primogenitus sine liberis decedat, quod etiam dici non potest; quia hoc jus non potuisset allegari, vivente adhuc fratre primogenito, neque enim viventis est, vel datur hæreditas, ideoque eo jure hæreditatis devolvendæ, quod vivo adhuc fratre, necdum habuerat, privari in pœnam non potuisset. Itaque dicendum est, quod jus ad Regnum sub conditione quidem, seu in defectum fratris, & ejus descendentium, jam tum competebat ipsi secundò genito, non tamen jure hæreditario: sed ex pacto & primæva institutione Regni, cujus proinde privationem minatus est Pontifex Andree, si voti paterni executionem intermiserit, devolvendam ab ipso ad tertium fratrem natu minimum, *Mol. cit. dis. n. 8. in fine, Barb. in cit. c. Licet*; *n. 18. & 20.* Idem etiam colligitur ex *c. 1. de suppl. negl. Prel.*

in 6. ibi: *Qui eidem Regi, si absque legitimo decedere filio jure Regni succederet*, id est, jure, seu consuetudine Regni deferente ejus successionem fratri Regi, sine filio decedenti, tanquam proximiori consanguineo, adeoque jure sanguinis, ut explicat *Barb. c. l. n. 18.* Ex quo infertur, quod possit quis immediato seu ultimo possessori Regni succedere, etiam si ipse hæres non sit, aut hæreditatem bonorum patrimonialium ipsius repudiet; quia succedit in Regno, aut Provincia jure genituræ, seu propinquitatis sanguinis, juxta pactum seu institutionem primitus factam: non jure hæreditario, bona enim hæreditaria & patrimonialia sunt omnino distincta à bonis pertinentibus ad Regnum vel Provinciam, *Mol. c. l. n. 8.* quemadmodum idem etiam contingere potest in Feudis, quæ sunt ex pacto & providentia, juxta dicta supra *Tit. 20. & in illis*, ratibus ac Fideicommissis, ut explicat *Mol. tract. 2. de just. dis. 617. n. 2. & seqq.*

XVII. Notandum quintò. Filius primogenitus seu nepos Regis in successione Regni, præferri debet patris suis, sive fratribus patris secundò, aut potius genitis ex Rege avo, prout sumitur ex *cit. c. Licet*; *h. t.* Nam Rex Ungariæ decessit, relictis tribus filiis, & post mortem ejus successit filius primo genitus, & non secundò genitus, *Abb. ibid. num. 7.* Idque procedit, etiam si filius primogenitus sit mortuus, patre adhuc vivente, *Abb. c. l. n. 8.* Neque enim hoc casu per mortem primogeniti jus succedendi transmittitur ad nepotem; quia propriè, ac per se loquendo, nepos hic non habet jus succedendi in Regno ab avo: sed hæc ac nascitur, consequitur hoc jus ex conditionibus & pactis in prima institutione Regni præscriptis, ut si pater suus decesserit, jure propinquitatis sanguinis succedat in Regno, *Molin. cit. dis. 626, n. 15.* In quæ ipsi citati debent Leges fundamentales ejusque Regni, in quibus certa forma, seu modus successionis est præscriptus, & institutus, cui standum est, *Mol. c. l. n. 8. Quod autem Regnum in fine.*

§. IV.

An ille, qui vovit ingredi Religionem, vel etiam profiteri, possit licite, ante votum impletum, Episcopatum suscipere?

XVIII. Responderetur, is qui vovit Religionem, & postea non impleto voto, Episcopatum suscipere transgressor est voti, & teneretur renunciare Episcopatu, & ad Religionem se conferre, ut votum impletum, ita ex communiori sententia docet *Hofstius*, in *summa h. t. n. 14. Azor p. 1. l. 11. c. 16. q. 2. & c. 22. q. 1. Less. Lib. 2. c. 40. n. 89. Sanch. Lib. 4. mor. c. 17. n. 1. Suar. tom. 3. de Relig. Lib. 1. c. 19. n. 3. Laym. Lib. 1. Tract. 5. c. 6. n. 15. & alii plures. Idque statum debetur in *c. Per tuas*; *10. h. t.* secundum verum ejus intellectum, quem tenet *Innocent. ibid. l. Resignat*; Nam quidam Clericus, vel Canonicus votum solenniter emisit (id est, publicè sive coram aliis præsentibus, tanquam testibus, licet propriè non fuerit votum solenne: sed simplex editum de faciendâ Professione, ut notat *Innocent. ibid. in princ.*) se in Gratiopolitana Ecclesia habitum Regularem susceperunt, & postea*

postea in manibus Prælati, sive Præpositi ejusdem Ecclesiæ promissit, se intra duos menses, postquam à Sede Apostolica redierit, votum à se emissum impleretur. Cum autem termino jam transacto, votum non implevisset, adeoque voti transgressor factus fuisset, vocatus fuit ad Regimen Ecclesiæ Gebennensis. Re delatâ ad Innocentium III. Is consuevit, ut si ipse conscientiam suam sanare velit, Ecclesiæ illius Regimen resignet, & reddat Altissimo vota sua. Quod si postea Capitulum ejusdem Ecclesiæ ipsum canonicè elegerit, poterit electionem de se factam acceptare. Ratio hujus decisionis est, quia qui absolute tenetur implere votum, peccat, faciendo aliquid, quo se reddit moraliter impotentem, ad implendum votum: sed qui vovit ingredi Religionem, acceptando Episcopatum, consentit in statum, per quem redditur impotens ad executionem voti, videlicet ad ingressum Religionis; cum Episcopus ad Religionem transire non possit, sine licentia Papæ, quam is etiam ordinariè & sine gravi causa concedere non potest, juxta c. Nisi cum pridem; 10. de renuntiatio. ergo vovens Religionem, acceptando Episcopatum, propriâ voluntate, & sine dispensatione, ante implendum votum, reus est voti, & contra illud peccat, & consequenter relicto Episcopatu, Religionem ingredi debet, ut votum suum impleat, *Suar. cit. c. 19. n. 11.*

XXIX. Pro explicatione hujus cap. Notandum primò. Qui ad certam diem, vel intra certum tempus, aliquid dare, vel facere vovit, si id absolute iusta causa seu impedimento, ultra illud tempus differat exequi, peccat contra votum, illudque transgreditur, quamvis etiam, post elapsum illud terminum, id, quod voto promissit, nihilominus exequi debeat, prout sumitur ex cit. c. Per tuas; h. t. Ratio est, quia sic vovens duo promittit, unum principaliter, nempe se hoc vel illud daturum, aut facturum; alterum secundariò, scilicet se intra certum tempus id daturum vel facturum, seu ultra illud non dilaturum, *Jo. Andr. in cit. c. Per tuas; n. 5.* Unde sequitur, tamen si hoc posterius omiserit, sive ob justam, sive injustam causam, nihilominus tamen prius, vel principaliter intentum, implere teneatur, l. Celsus; 23. §. Si idem ait; ff. de recept. arb. Ubi dicitur, ei, qui iustus est dare decem, certo tempore, duo præcipi, unum de dando, alterum eo tempore, ac proinde si negligat posterius, obligari ad prius. Aliud est, si quis vovit vel promissit, se aliquid daturum, vel facturum dependenter à certa die, v. g. se jejunaturum in vigilia alicujus Sancti, in honorem ejusdem, tunc enim si non jejunet illo die, peccat quidem, & est transgressor voti, eo tamen transacto, si votum non exolvit, omnino extinguitur eius obligatio. Ratio est, quia tunc tempus est circumstantia intrinsecè afficiens ipsam rem, per votum promissam, atque per modum unius utrumque sub voto includitur, & prius dependenter à posteriore promittitur: cum ergo illo die transacto, impossibile sit, rem promissam præstare cum illa circumstantia, cessat voti obligatio, *Sanch. Lib. 4. mor. c. 14. n. 25.*

Notandum secundò. Et si Episcopatus sit altior & perfectior status: non tamen potest votum Religionis, propriâ voluntate vovens, commutari in Episcopatum, tanquam meliorem; quia Episcopatus est status perfectionis potius alienæ, quam propriæ, hoc est, non tam in ordine ad propriam salutem, quam aliorum consubditorum; quia hominem per se non

perficit, & meliorem reddit: sed potius perfectum esse supponit, & exigit: neque est medium ita aptum ad perfectionem propriam obtinendam, sicut status Religiosus, ideòque ipsi voventi melius est, Deòque gratius (excepto casu necessitatis, si alius æquè idoneus ad regendam Ecclesiam non adsit) Religionem ingredi, quam Episcopale munus suscipere, quod periculis propriæ salutis non caret, ergo vovens ad hoc tenetur: neque potest votum suum in Episcopatus susceptionem commutare, *Suar. cit. c. 19. n. 23. Sanch. cit. c. 17. Laym. cit. c. 6. n. ult.* Deinde quamvis non repugnet, ut Religiosus fiat Episcopus; quia solum eximitur ab obedientia suorum Prælatorum, & subijcitur S. Pontifici, de cætero manens Religiosus: non tamen decet, ut Episcopus fiat Religiosus: deberet enim prius fieri Novitius, & ex Magistro discipulus, & in operibus humilibus versari, quæ Dignitatem Episcopalem minus decet, & insuper renunciare Episcopatu, quod sine licentia S. Pontificis fieri nequit, *Sanch. c. l.* Quod si vovens Religionem, ante Professionem, fiat Episcopus, privabitur statu Religioso contra prius votum, nisi relicto Episcopatu, Religionem ingrediat, ut votum impleat, *Suar. cit. c. 19. n. 23. in fine.*

XXX. Notandum terciò. Quamvis Papa in cit. c. Per tuas; non videatur præcepisse, ut vovens, relicto Episcopatu, Religionem ingrediat: sed tantum consilium dedisse; cum usus sit verbo, *consulimus*: clarè tamen significat, ipsum ad hoc in conscientia obligatum fuisse, ex illis verbis, *si tuam sanare desideras conscientiam*: consilium verò, sine læsione conscientiæ, negligi potest. Utitur verò verbo *consulendi*; quia non procedebat, ut iudex, non præcipiendo, & cogendo: sed paternè monendo, & declarando obligationem conscientiæ, *Innoc. ibid. V. Consulimus, Sanch. cit. c. 17. n. 1. Suar. cit. c. 16. n. 4.*

XXI. Notandum quartò. Qui vovit Religionem ingredi, & postea ad Episcopatum assumptus est, obligatus est in conscientia, ad resignandum Episcopatum, ut patet ex cit. c. Per tuas; Ubi tamen distinguendum est, vel enim electus tantum est, & electionem de se factam acceptavit, uti factum esse in casu cit. c. Putat; *Jo. Andr. ibid. n. 3.* secundum unum intellectum; & tunc liberè potest renunciare Episcopatu, etiam sine auctoritate Papæ, juxta c. 2. de transl. Episc. Vel qui voto Religionis obstrictus est, non tantum electus fuit in Episcopum, & in electionem sui consensit: sed etiam confirmatus fuit, aut etiam consecratus: & hoc casu, tenetur licentiam transeundi ad Religionem petere à Papæ, sine cujus dispensatione, transire non potest, propter vinculum quasi spiritualis conjugii inter ipsum Episcopum, & Cathedralē Ecclesiam contractum, ut constat ex cit. c. 2. de transl. Episc. & c. Nisi eum pridem; 10. de renunt. & docet *Azor cit. c. 22. q. ult. Sanch. cit. c. 17. n. 6. Suar. cit. Lib. 1. c. 20. num. 2. Laym. cit. c. 6. n. ult.* eritque tunc in arbitrio Papæ positum, vel concedere licentiam intrandi Religionem, vel dispensare in voto Religionis.

Porro si Episcopus electus, & confirmatus Ecclesiam suam utiliter administret, & regat, vel utilis futurus putetur, votum Religionis ab ipso editum suspensum est, ejusque obligatio interim cessat, nam sicuti votum simplex ingrediendi Religionem per subsequens vinculum carnalis conjugii consummati, non quidem omnino tollitur: suspenditur tamen, & impeditur

ditur ejus executio, & obligatio, durante matrimonio, & iterum obligabit, si conjux moriatur: ita etiam idem votum Religionis per superveniens vinculum conjugii spiritualis, quod contrahitur per assumptionem Episcopatus, accedente confirmatione, suspenditur, & impeditur, *arg. cit. c. 2. de transf. Episc.* Ubi dicitur, fortius esse hoc spirituale vinculum, quam carnale, ideoque durante statu Episcopali, impeditur est vovens Religionem, ab executione voti, ita tamen ut obligatus maneat, si ab Episcopatu eum deponi, vel inutilem fore contingeret, ad votum Religionis exolundum, dummodò adhuc ad illam habilis sit: sicut ad hoc ipsum obligatus est, qui post votum ingrediendi Religionem, matrimonium carnale contraxit, & consummavit. Ex quo sequitur, quod hoc casu frustra licentia à Papa peteretur, transeundi ad Religionem; quia non potest Papa tali casu renunciationem Episcopatus admittere, vel licentiam transeundi ad Religionem concedere, ut constat ex *cit. c. Nisi cum pridem de renunc.* Si verò Episcopus, Ecclesiæ utilis non est, ideoque Papa renunciationem Episcopatus admittere potest: hoc casu, tenetur Episcopus voto Religionis prius obstrictus licentiam illam ingrediendi petere, & plerumque etiam votum suum proponere, & explicare; quia cum Episcopus, suscipiendo Episcopatum, votum suum transgressus fuerit, dum sponte sibi iniecit impedimentum illud exequendi: ideo tenetur impedimentum illud tollere, quatenus de jure potest, si speret, se id efficaciter præstare posse, petendo licentiam à Papa, Religionem ingrediendi, etque votum suum manifestando, quia ob id existimat, Papam facilius renunciationem sui Episcopatus admissurum.

§. V.

Quis vota commutare, vel in iis dispensare possit: & quæ vota, ac qualiter commutari possint?

XXII. Assertio 1. Quilibet Superior Ecclesiasticus, videlicet Episcopus, vel alius Prælati Episcopali jurisdictione seu potestate in suos subditos præditus, causâ cognitâ, potest vota redimere, seu commutare, vel in iis dispensare, prout sumitur ex *c. De peregrinationis; l. h. t.* Nam cum quæsitum fuisset ex Alexandro III. An vota peregrinationis, ob occurrentem necessitatem, eleemosynis redimi, aut in aliud opus bonum commutari possint? Respondet Papa, id pendere ex arbitrio, seu judicio ejus, qui præsidet (nempe Episcopi, seu Prælati Ecclesiastici) qui diligenter consideratâ qualitate personæ vovens, & causâ commutationis, dijudicet, videlicet an ob infirmitatem, vel abundantiam divitiarum, vel ob aliam causam probabilem, melior, Deoque magis accepta sit futura peregrinatio, an verò recompensatio, seu in aliud commutatio, & ita commutet, aut dispenset, vel non. Ubi Notandum, licet quidam dicant in hoc cap. non agi de dispensatione; sed tantum de commutatione voti, id tamen verum non est; nam, quamvis Pontifex de sola redemptione, seu commutatione voti interrogatus fuerit, & ideo de eate respondit; nihilominus tamen in fine ita concludit: *ex secundum hoc habet exinde dispensare, per quæ verba si*

gnificare voluit, posse Episcopum vel dispensare, vel admiscere commutationem, prout res postulat, vel ipse expedire judicaverit, *Suar. Tract. de voto Lib. 6. c. 10. n. 6. Sanch. Lib. 4. mor. c. 38. n. 6.*

Porro præter Prælatos Ordinarios, etiam alii delegatione, aut privilegio Papæ, habent potestatem vota commutandi, aut in iis dispensandi, ut ex eorum privilegiis patet.

XXIII. An verò Archiepiscopus possit dispensare in votis Coepiscoporum Suffraganeorum? dubitatur. *Suar. Lib. 6. de vot. c. 11. n. 3.* ait, ex jure præbati non posse talem potestatem dispensandi competere Archiepiscopo, cui ipsi Episcopi Suffraganei non sunt proprii subiecti, quoad spirituale regimen personarum suarum: sed solum in quibusdam actibus pertinentibus ad externam gubernationem Ecclesiæ, prout sumitur ex *c. Pastoralis; 11. de Offic. Jud. ord.* ideoque considerandam esse consuetudinem. Multi tamen d. affirmant posse Archiepiscopum vota Coepiscoporum suorum dispensando relaxare, etiam extra tempus visitationis, cum hi ipsi sint immediatè subiecti, quæ licentia probabilis est, præsertim cum nulla ratio manifesta sit in contrarium, *Sanch. Lib. 4. mor. c. 38. n. 11.* Illud magis certum est, Archiepiscopum non posse dispensare in votis, cum subditis Suffraganeorum suorum, saltem extra tempus visitationis, *Sanch. c. l. n. 11. qui n. 14. ibid.* id extendit, ut neque dispensare possint Archiepiscopus, dum actu visitat; quia nullam potestatem habet in subditos Suffraganeorum Archiepiscopus, præter illa, quæ ipsi specialiter jure concessa sunt, nullibi autem conceditur ipsi potestas dispensandi: sed solum absolvendi à peccatis, *c. fin. de censib. in 6.* cum qua non est necessariò conjuncta potestas dispensandi in votis, vel aliis, ut patet in Parochis; unde nec Literæ dimissorias ad Ordines dare potest Archiepiscopus subditis suffraganeorum, dum visitat.

XXIV. Assertio 2. Si opus, in quod commutatio fieri petitur, sit evidenter melius, Deoque gratio non requiritur Superioris auctoritas: sed propria vovens auctoritate id commutari potest; quia promissum non infringit, qui in melius illud commutat, *c. de jurejur.* Ratio est, quia Deus melius bonum approbat, loco minoris, quippe sibi gratus. Secus est, si opus, in quod commutatio faciendâ esset, non sit melius, vel dubitetur, an sit melius, tunc enim in illud non potest fieri commutatio sine Superioris voluntate, *Sanch. Lib. 4. mor. c. 49. n. 7.* & colligitur ex *cit. c. l. h. t.* Ubi dicitur, à Prælati arbitrio pendere, an peregrinatione promissâ, melior sit recompensatio, ac Deo acceptior, consideratâ qualitate personæ, & causâ commutandi; quæ consideratio non est necessaria, quando opus, in quod fit commutatio, est evidenter melius, ideoque tunc non requiritur ulla Superioris auctoritas, *Sanch. c. l. n. 4.* Idem etiam colligitur ex *c. Scripturâ; 4. h. t. de quo infra.*

XXV. Assertio 3. Omnia vota commutari possunt, non tantum in evidenter melius: sed etiam in evidenter æquale, si æquale bonum, saltem interveniente Superioris auctoritate: non autem propria vovens auctoritate, ut ex probabiliore sententia docet *Sanch. cit. c. 49. n. 12. Suar. Lib. 6. de voto, 19. n. 4.* & alii: ratio est, quia tamen opus subrogatum, si æquale operi promisso per votum, secundum se: at hoc ipso, quod hoc opus sit promissum, melius est, quam

non promissum, Deoque gratius censetur, si promissio in sua specie impleatur, & fideliter reddatur, adeoque non potest arbitrio voventis commutari in non promissum, commutaretur enim in minus bonum; præterquam quod difficillimum sit, in commutando attingere aequalitatem. Verum auctoritate Superioris fieri potest commutatio voti in opus æquale; quia aliqui nunquam haberet locum potestas commutandi, nam si fiat in opus minus bonum, potius est dispensatio, quam commutatio, in opus melius potest etiam propriâ auctoritate fieri, ut supra dictum.

Contrarium tamen, quod etiam, propriâ auctoritate, commutari possit votum in opus evidenter æquale, sive æquale bonum, est etiam probabile, ut tenet *Tambur. Lib. 3. in Decal. c. 16. §. 5. n. 14.* & alii apud *Sanch. c. l. n. 10.* Tum quia si res, sive materia voti sit evidenter æqualis, seu æquale bona, non potest non esse æqualiter grata Deo: tum quia etiam homini per æquale satisficit, si ipse non sit invitatus, sed consentiat, & acceptet, quod de Deo præsumi potest, ob ejus benignitatem: neque opus voto promissum est melius, quoad substantiam; sed solum quoad promissionem, quam Deus remittere præsumitur: præterea possunt vota commutari, etiam in notabiliter minus bonum, auctoritate Superioris: sed tunc non est nuda commutatio: sed intervenit etiam dispensatio; quia pars voti remittitur. *Tambur. c. l. n. 8.*

XXVI. Excipitur primò. Quod vota specialiter reservata S. Pontifici non possunt commutari etiam in opus evidenter melius, nec in aliud reservatum, v. g. votum peregrinationis Romanæ in votum castitatis; quia eo ipso quod est reservatum arbitrio Superioris, non est relictum arbitrio, sive dispositioni voventis, *Tambur. c. l. n. 4.* Excipitur secundò, quod non possunt commutari vota, quæ in favorem, sive utilitatem tertii sunt edita, & ab eo acceptata, v. g. si quis vovit dare certo pauperi 10. aureos in eleemosynam, non potest id in aliud melius opus, arbitrio suo, commutare, v. g. in Missas pro eo dicendas; quia per acceptationem jus est acquisitum tertio, cui non semper id, quod melius est, etiam magis gratum, & acceptum est: secus si ejusmodi votum non fuerit acceptatum ab eo, in cuius gratiam est editum: ut si quis vovit, se datum calicem certæ pauperi Ecclesiæ, quem ejus Rector, vel alius ejus loco non accepit, potest illum dare alteri Ecclesiæ pauperiori, *Tambur. c. l. n. 5. & 6. & alii apud eund.*

XXVII. Assertio 4. Omnia vota edita, etiam reservata S. Pontifici, per Professionem solennem in Religione, ipso jure, tum Ecclesiastico: tum naturali & Divino, in melius Deoque gratius obsequium commutantur, & omnino extinguuntur, ut docet *S. Thom. 2. 2. q. 88. art. 17. ad 1. Sanch. Lib. 5. mor. c. 5. n. 38.* & alii communiter. Idque sumitur ex c. *Scripturæ*; 4. *h. t.* Nam cum quaesitum fuisset ex Alexandro III. (prout habetur in integra lectione hujus cap. & *Gl.* magn. *ibid.*) utrum ij, qui voverunt Sepulchrum Domini, vel aliorum Sanctorum limina visitare: sed votum non impleverunt, ob infirmitatem, vel aliam causam rationabilem, possint Religiosum habitum assumere, & ad Professionem suscipi? Respondet Papa affirmativè; quia rous violati voti censeri non debet, qui temporale obsequium in perpetuum Religionis observantiam commutat. Ubi etiam ratio

indicatur; quia per Professionem Religiosam in perpetuum & totale obsequium Dei irrevocabiliter offeruntur, ideòque omnia alia particularia obsequia Deo promissa, ac debita, in illa, meliore ac eminente quadam ratione continentur, sicuti si quispiam variis debitis alteri obligatus, omnia bona sua, quæ habet, vel habiturus est, seque totum in servum perpetuum ei offerret, ac traderet, is plenissimè satisfecisse censetur, & priora debita ipso facto ac jure extingueret, *Sanch. cit. c. 5. n. 38.*

XXVIII. Extenditur autem primò. Ut tradita doctrina locum habeat, non tantum in votis v. g. juniorum, orationum, peregrinationum, & aliorum in sæculo emissis: sed etiam tempore Novitiatus; extinguuntur enim per subsequentem Professionem ipso jure, absque alia intentione, illa commutandi, sive etiam vovens nihil de hoc cogitet, *Sanch. cit. loc. n. 39.*

Extenditur secundò. Ad omnia vota, non tantum personalia: sed etiam realia, quatenus sunt promissiones, & obligationes erga Deum: quare votum peregrinationis v. g. in Terram sanctam per Professionem tollitur, non tantum quoad laborem professionis: sed etiam quoad subsidium Terræ sanctæ. Verum quatenus hujusmodi vota, aut juramenta realia edita sunt in favorem, seu commodum Ecclesiæ, vel alterius Communitatis, vel etiam hominis privati, & acceptata, per Professionem Religionis non extinguuntur, cum parti jus sit acquisitum, nisi huic juri suo renunciet, neque enim Deo gratum est obsequium, si quid ei promittatur cum derogatione juris alterius, seu injuriâ erga alium, ob quam causam etiam talia vota neque per commutationem vel dispensationem ordinariè relaxari possunt, *Sanch. cit. c. 5. n. 43.*

Extenditur tertio. Ut procedat etiam in votis emissis à Professo, si is transeat ad aliam Religionem strictiorem; est enim nova traditio, novaque Professio, & sic in illa eminenter, seu virtualiter continentur opera particularia per priora illa vota simplicia debita, *Sanch. c. l. n. 40.*

Extenditur quarto. Quod non solum vota temporalia extinguuntur per Professionem: sed etiam vota perpetua; quia in illis est eadem ratio; Nec obstat *cit. c. Scripturæ*; h. t. quia ibi nomine temporalis obsequii intelligitur particulare, quo non in omnibus & per omnia vovens se tradit, & dedicat Deo, *Sanch. cit. c. 5. n. 49.* Ubi aliam etiam Responsum dat, quod ibi fiat mentio temporalis obsequii; quia de voto temporalis, nempe peregrinationis Jerosolymitanæ interrogatus Pontifex, de illa respondit: idque ob paritatem rationis, etiam ad perpetua vota à Dd. extenditur.

XXIX. Ceterum per vota simplicia in Societate Jesu edita Scholasticorum, post biennium Novitiatus, vel etiam Coadjutorum formatorum, quæ publica sunt, sed non solennia, non penitus ipso jure, & facto extinguuntur priora vota in sæculo, vel tempore Novitiatus, vel etiam in Societate, ante solennem Professionem, emissâ: sed potius suspenduntur tantum; quia non obligant in perpetuum reciprocè: sed tantum ex parte voventis, ideòque si quis è Societate dimittatur, illa reviviscunt; quia per illa non traditur Religiosus irrevocabiliter & in perpetuum Divino obsequio in Religione: sed conditionaliter, ex parte Societatis, quamdju in ea permanferit, nisi tamen vo-

vens intenderit, vota sua priora commutare in vota simplicia Religionis, tanquam in aliquid melius, Deoque gratius, *Sanch. c. l. n. 54. & 55.*

XXX. Assertio 5. Vota quoque puerorum, seu impuberum commutatione, vel dispensatione indigent, prout sumitur ex c. *Venientis*; 2. h. t. Nam quidam R. nomine proposuit Alexandro III. quod ipse in puerili adhuc ætate constitutus (& doli capax, *Gl. hic V. In puerili*) disposuerit, ut ex subsequentibus colligitur) voverit Jerusalem proficisci, & ideo alicui Sepulchrum Domini visita- re constituit, fidem dedit, & vicissim ab eo recepit, quod in via fideles invicem socii existere vellent. Re delatâ ad Papam, ipse committens, quod in ætate tenera, facilitate potius, quam ex discretionis arbitrio promiserit, eum â voto absolvi: ita tamen ut idem votum elemosynis redimat, & juxta consilium Papæ, toto vitæ suæ tempore, uni pauperum Christi (dummodo ad id facultates ejus suppetant) debeat providere.

XXXI. Notandum primò. Votum â puero seu impubere editum validum est, & obligationem parit, modò doli capax sit, sive usum rationis habeat, ita ut mortaliter peccare possit; nam qui potest se obligare Diabolo, potest etiam obligare se Deo, ut ait *Gl. in c. Mulier*; 14. V. *Mulier caus. 32. q. 2.* idque colligitur ex cit. c. 2. h. t. quia alioquin non potuisset illi impuberti imponi redemptio, seu commutatio voti, si ipsius votum non obligasset, seu validum fuisset, *Gl. hic V. In puerili*. Potest autem votum impuberis faciliè per dispensationem relaxari, imò alia causa non requiritur ad dispensandum, quàm quod sit ab impubere editum, hoc ipso enim præsumi potest ex levitate, & imprudentia esse editum, cum impuberes maturo consilio, ac judicio careant, adeoque sufficiens causa dispensationis adest, ut constat ex cit. c. 2. & tradit *ibid. Abb. n. 2. & 3.* Nec refert, quod Pontifex in hoc voto pueri non usus sit dispensatione: sed commutatione; nam potuisset absolute per dispensationem illud relaxare (cum vota impuberum etiam â parentibus & tutoribus irritari possint) voluit tamen admiscere commutationem aliquam, quia id conforme est ordinario stylo, seu consuetudini Ecclesiasticæ, quæ est partim dispensare, partim commutare, & consultius est etiam ipsi voventi, *Sanch. Lib. 8. de matr. dif. 20. n. 13.*

XXXII. Notandum secundò. Rectè potuit Pontifex in casu disti. cap. 2. puerum illum absolvere â voto peregrinationis, non obstante, quod fidem socio prius dederit, illique obligatus fuerit, ad eum comitandum, ut notat *Gl. hic V. Socii fideles*: tum quia etsi Papa non possit laicis, temporali suæ jurisdictioni non subjectis, per se ac directè auferre bona & jura temporalia ipsis acquisita: potest tamen accessorie, & in consequentiam in illis ipsis præjudicare, quatenus illa connexa sunt cum jure spirituali, super quo Papa plenam potestatem habet: sicut in casu proposito, obligatio illa comitandi erat accessoria ad votum, quod fuerat principale: adeoque per se cessabat, cessante obligatione voti: tum quia non fuerat præjudicium pecuniæ æstimabile, nec propriè fuit societas, cum hæc contrahatur ad quæstum seu lucrum, l. 7. & l. seq. ff. *Pro socio*; idèque duo isti potius comites dicendi erant, quàm socii. *Joann. Andr. hien. 4. & Abb. ibid. n. 4.* Confirmatur exemplo. Si duo v. g. votum edant,

de ingrediendo simul Religionem, & postea alter punitens impetret dispensationem â voto, ipse non infert injuriam socio; quia non impedit ipsum, quod minime Religionem ingredi, vel peregrinationem institueret possit, etsi non cum hoc socio. Tum denique, quia ex integra lectione hujus cap. patet, uterque socius Papam accesserunt, & consilium ab eo super hac repetierunt, adeoque etiam socius contentus fuit, ut qui adhuc impubes voverat, absolveretur â voto, proutque suo sponte renunciavit.

§ VI.

An, & quâ ratione commutari possit votum peregrinationis Jerusalem, & a quo relaxari?

XXXIII. De hoc voto agi ut imprimis in c. *Magna*; 7. Nam cum Comes Campaniæ in ultimis partibus vestiretur, & Ecclesia Trecentis contra Ecclesiasticam libertatem multum gravaretur: Episcopus Trecentis considerans, quod per alium eidem Ecclesiæ non possit facile subveniri, statuit ad illum proficisci, idèque assumpto signo Crucis, iter peregrinationis Jerusalem esse ingressus: sed in vi intellexit, quod dictus Comes mortuus fuerit, & licet videtet intentionem suam jam esse frustratam, noluit tamen sine consilio Sedis Apostolicæ, peregrinationem cæptam intermittere: sed Romam profectus, intentionem suam, & statum Ecclesiæ suæ Papæ Innocentio III. exposuit. Is respondit, in hoc negotio commutationis, & dispensationis in voto, tria consideranda esse: nempe quid liceat, secundum æquitatem: quid deceat, secundum honestatem: & quid expediat, secundum utilitatem. (quasi dicat, in hoc negotio id esse eligendum, ac preferendum, quod omnibus spectatis, tum publicæ, tum privæ voventis: maxime spirituali utilitatis & æquæ honestatis & utilius videbitur) sanè non videbatur esse licitum, ut voto suo contraveniret, cum scriptum sit: *vovete & reddite Domino Deo vestro Ps. 117. l. 9. Nemo mittens manum ad aratrum, & respiciens retrò aptus est Regno Dei.* Sed neque videbatur expedire; quia quod agitur â Prælato, faciliè tribuitur subditi in exemplum. Postea proponi Pontifex rationes, ob quas Episcopus non videtur exequi debere votum suum, nempe tum propter ætatem, tum vix possit sustinere labores: tum propter necessitatem Ecclesiæ Trecentis, cui est obligatus: & licet ipsum votum, secundum se, sanctum sit, non tamen sine licentia Sedis Apostolicæ vovere potuit. Deinde ostendit ex Veteri Testamento, vota quadam modo dimi posse, seu commutari in aliud opus pietatis, non obstante oblocutione pravorum hominum, exemplo Christi dicentis: *finite illos, cæci sunt, & duces cæcorum, Matth. 15.* Tandem concedit Episcopo licentiam votum peregrinationis commutandi in hoc pacto, ut expensas, quas in eundo, morando, & redeundo esset facturus, transmittat in subsidium Terræ sanctæ: labore verò itineris orationibus, & jejuniis compenset: subditi que rat onem; quia cum Episcopus præcipue, pro libertate Ecclesiæ suæ peregrinatum Comitem consequenda, votum hoc peregrinationis

tionis emisit, eo nunc per mortem sublato, cessavit causa, ideoque etiam cessare debet effectus.

XXXIV. Pro maiore declaratione huius cap. Notandum primò. Prælati Ecclesiastici, etiam S. Pontifex, non potest, pro suo arbitrio, vota DEO facta, sine iusta causa, commutare, vel in ijs dispensare, alioquin ejusmodi commutatio, vel dispensatio, sine iusta causa facta, non tantum illicita foret: sed etiam invalida, ut ex communi docet *Sanch. lib. 4. mor. c. 45. n. 3.* quia potestas dispensandi, per quam non jus proprium remittitur: sed jus DEO acquisitum, & relaxatur non lex propria, sive à se condita: sed Lex Superioris, sive DEI, concessa est Prælati Ecclesiastici, non in destructionem: sed in ædificationem, ideoque illa uti debent, tanquam dispensatores fideles, non absque iusta causa necessitatis, vel utilitatis.

Notandum secundò. Non potest Episcopus, cum ad personalem residentiam sit obligatus, vovere longam peregrinationem, nisi cum hac tacita conditione, quæ ipsi voto inest, si S. Pontifex licentiam dederit, ad quam proinde petendam, vi voti sui, est obligatus, ut colligitur ex *cit. c. Magnæ*; & docet *Abb. ibid. nu. 10. Suar. lib. 3. De voto; c. 4. n. 4. & 6. Sanch. lib. 4. mor. c. 25. n. 36. & 39.* Ubi ait in casu *cit. c. Magnæ*; votum peregrinationis Jerolymitanæ ab Episcopo emissum, fuisse validum, neque enim ibi dicitur esse irritum: sed potius supponitur esse validum, ideoque à Papa fuit commutatum, quia iusta causa suberat: qui n. 42. addit, olim licuisse Episcopis, etiam sine licentia Papæ, proficisci in Terram sanctam in ejus subsidium; quia tunc generaliter omnibus id licuit fuit: & cum hodie aditus ad illam non pateat, opus est licentiâ S. Pontificis, *Barb. in Collect. in cit. c. Magnæ; n. 11. h. t.*

XXXV. Notandum tertio. Votum mixtum, quod est partim personale, partim reale, (quale est peregrinationis, quia tum laborem corporis: tum expensas itineris in se continet) rectè commutatur in alia opera pietatis, partim personalia, nimirum in orationes, vel jejunia, habitâ ratione laboris, quem peregrinaturus subire debuisset; partim realia, videlicet in elemosinas, aut donationes ad alias pias causas, habita ratione expensarum, quas eundo, & redeundo facere debuisset, ut colligitur ex *cit. c. Magnæ; Laym. lib. 4. tr. 4. c. 8.*

Notandum quarto. Cessante causâ finali, & principali, ac intrinsicâ, ob quam factum est votum, cessat obligatio voti; quia tunc cessat voluntas se obligandi, *arg. c. Cum cessante; 60. de appell.* non autem cessante causâ voti impulsivâ tantum, & secundariâ, sive extrinsecâ, tamen aliquis absque ea non vovisset, ideo cessat votum, si causa finalis propriè dicta, & principalis persistat, quamvis interdum sit motivum ad faciùs dispensandum, *Suar. lib. 4. de voto; c. 18. n. 3. Sanch. lib. 4. mor. c. 2. n. 42.*

XXXVI. Porro causa finalis principalis cuiuscunque voti non est cultus DEI, sive augmentum Divini honoris in communi; sed ut exercendus per talem actum virtutis, qui à vovente intenditur, ac promittitur, & dat speciem actui, ideoque est finis operis, non solius operantis, sive finis non tantum actus vovendi, sive quo quis vovet: sed etiam actus voto promissi, quo sine cessante, cessat etiam obligatio voti.

Tomus III.

ti, V. g. si quis vovit peregrinari pro salute amici acri, & is moriatur, ante cœptam peregrinationem, non obligatur voto, quippe cessante causâ finali, & principali ipsius voti, etiam si talis peregrinatio aliâ etiam foret grata DEO, *Suar. cit. c. 18. nu. 4. §. 6.* At verò causa impulsiva voti est finis operantis tantum, non operis, sive finis actus vovendi, non verò actus promissi, ideoque non est simpliciter, & propriè dictus finis, nec eo cessante, cessat obligatio voti, *Suar. c. l. n. 8.* Exemplum huiusmodi causæ impulsivæ voti habetur in *cit. c. Magnæ; h. t.* Nam Episcopus Trecentis vovit DEO peregrinationem, in subsidium Terræ sanctæ, licet ad hoc votum emittendum fuerit præcipue motus, & impulsus, ut Comitum Campaniæ in illis partibus commorantem invisere posset, eumque rogare, ut auxilium afferat Ecclesiæ suæ: eo verò mortuo, non censebatur extinctum votum peregrinationis illius; quia non cessavit intrinsicè, & objectivè finis, seu motivum principale huius voti, nempe causa Religionis, & subsidij offerendi Terræ sanctæ, quæ adhuc durabat: licet, quia causa impulsiva, & secundaria cessavit, Papa potissimum motus fuerit, ad commutationem prædicti voti faciendam, *Abb. in cit. c. Magnæ; n. 14. Laym. cit. c. 8. n. 2.* Quamvis *Sanch. in cit. c. 2. nu. 37. & 43.* putet, in visionem Comitum non fuisse causam impulsivam tantum: sed finalem, ac principalem, illamque commutationem non fuisse factam ex necessitate: sed solum ad cautelam, sive majorem conscientie securitatem: sed prius est probabilius, ac verius.

XXXVII. Præterea de hoc voto peregrinationis Jerolymitanæ agitur in *c. Ex multa; 9. h. t.* quod continet declarationem *cap. Quod super; 8.* immediate præcedentis, quod supra allatum, & explicatum est, *n. 10. & seq. h. t.* Ubi dicitur de Cruce signatis, illos vota redimere posse, qui perpetuo impedimento detinentur: Unde quæsit Archiepiscopus Cantuariensis, utrum id, quod in illa Decretali dicitur, jus generale constituat, ut passim quibuslibet Prælati liceat illos, qui eorum jurisdictioni sunt subiecti, secundum formam ibi expressam absolvere. Ad quod respondet Innocentius III. in hoc cap. rescriptum illud continere Jus commune, & generale ad omnes pertinens: (nam, & universim rescriptum, seu placitum Principis Legis vigorem habet, *l. 1. ff. de Constit. Princ.*) Deinde ibi etiâ dicitur, quod per viros Religiosos, ac providos poterit dispensari in voto ultramarino, ideoque quæritur, qui nam intelligantur per viros Religiosos: Episcopi an Regulares? Respondet Papa hic, quod potestas dispensandi, nec ad Episcopos pertineat, nec ad Regulares: sed ad eos tantum, quibus id à Sede Apostolica specialiter est delegatum, seu commissum. Ex quo colligitur, quod votum peregrinationis ultramarinæ in subsidium Terræ sanctæ, Sedi Apostolicæ sit specialiter reservatum, ita, ut nemo, sine speciali commissione Papæ, in eo possit dispensare, vel illud in aliud commutare, *Abb. hic n. 3.*

XXXVIII. Secundò. In Decretali. Quod super; 8. h. t. dicitur, votum in subsidium Terræ sanctæ editum, ab eo, qui ad pugnandum inhabilis est: habilis tamen ad proficiscendum, redimendum esse: quæsit ergo Archiepiscopus, an id dictum

Ccc c

ctum

» cum comprehendat etiam Nobiles, & Magnates,
» qui etsi propriâ manu pugnare non possint, sunt
» tamen consilio strenui, & præsentes rem adjuvare,
» vel multos secum bellatores ducere possunt? Re-
» spondet Papa in *cit. c. Ex multa*, §. *Secundo quasvisisti*;
» ex priore ejus rescripto (nempe ex *cit. c. Quod su-*
» *per*;) satis colligi, talia vota redempta non esse:
» nam ibi dicitur, quod debiles, & inopes magis in
» defectum, quàm profectum accedant: ex quo se-
» quitur, vota illorum, qui etsi per se pugnare non
» possunt, si tamen proficisci, & maturo consilio, ac
» præsentiâ suâ juvare possunt pugnantes, redimeunda
» non esse.

Tertio, Quod dictum est in *præced. Decretali in*
fine, de mulieribus; ut quæ remanere voluerint, sequi
viros non cogantur: id intelligendum est, de illis, quæ
ad talem peregrinationem se voto non obstrinxerunt,
cit. c. Ex multa; §. *Quod autem*; h. t.

XXXIX. Additur *ibid.* §. *In tanta*; quod ma-
» riti, etiam sine consensu uxorum, votum peregrina-
» tionis in subsidium Terræ sanctæ emitte, il-
» ludque etiam liberè (independentè scilicet ab eo-
» rum consensu, & non requisitâ licentiâ) implere
» possint: admonendæ tamen sunt mulieres, ut ul-
» trò consentiant. Estque hic casus specialissimus,
ut notat *ibid. Gl. V. Viri præter uxorum*, ob magnam
necessitatem, afferendi subsidium Terræ sanctæ, cum
aliàs regulariter maritus nullum votum edere possit,
præjudicans juri conjugali, cujusmodi est, v. g. votum
longæ peregrinationis, nimix abstinentiæ &c. *Abb.*
in cit. c. Ex multa; nu. 8. Contrà verò uxor non potest
tale votum peregrinationis in subsidium Terræ san-
ctæ emitte, marito contradicente; tum quia uxo-
rem peregrinari dedecet, & ipsa cum majore discrimi-
nine castitatis, & minore commodo Ecclesiæ pere-
grinatur, & vir est caput uxoris, quæ ipsi subdita est,
ideòque dispositum de viro, non debet quoad hoc ex-
tendi ad uxorem, *Sanch. lib. 9, de matr. dis. 4. n. 16.* &
17. licet contrarium teneat *Abb. in cit. c. Ex multa*;
quod non debet uxor, sine licentiâ mariti, exequi
tale votum, si sit juvenis, & suspecta de incontinen-
tia: secus si sit senex, & possit bellatores secum du-
cere.

XL. Denique in *cit. c. Ex multa*; §. *fin. statui-*
» tur, cum Clerici, ob Clericatus statum, & Offi-
» cium, inhabiles censeantur ad pugnandum; ideò
» magis expedit, ut votum peregrinationis in sub-
» sidium Terræ sanctæ redimant, quàm ut ad illud
» exequendum cogantur: nisi vel consilio strenui
» sint, vel prædicationis officio instructi, aut ad Ma-
» gnatum obsequia deputati (quos proinde ex debi-
» to officij sequi tenentur, *Gl. hic V. Obsequio*;) vel
» denique ita divites, ac potentes fuerint, ut expen-
» sis suis, aliquos secum bellatores adducere possint.

Hæc autem intelligi debent de voventibus; non
ijs, quibus labor peregrinationis in penitentiam a
Sacerdotibus est injunctus, hi enim peregrinatio-
nem exequi tenentur. Ex quo inferitur, quod Cle-
rici propriâ manu pugnare non debent, *Gl. in cit. c. de*
Clericis; *V. Inhabiles*; h. t. & habetur etiam in *c. Qui*
cunque; 4. & *seqq. c. Reprehensibile*; 19. *caus. 23. q. 1.*
Quamvis Clerici possint interesse bello, & callis-
qui, ut pugnantes in bello iusto, consilij, vel officij
prædicationis, vel alijs modis adjuvent, ut continet
ex *cit. §. De Clericis*.

XLI. Postremò de eodem voto peregrinatio-
nis in subsidium Terræ sanctæ agitur in *c. Posuisti*;
11. & *ult. h. t.* Ubi habetur, quod duo Priores, seu
Præpositi Regulares, quorum alter Cruce signatus
erat: alter verò Cruce insigniri desiderabat, petebat
ab Honorio III. ut liceat illis vigesimam partem
proventuum, suarum Ecclesiarum, pro succursu
Terræ sanctæ, deputatam secum deferre. Respondet
Papa, si Ecclesiæ eorum, ob absentiam hanc, gra-
viter non lædantur, ipsique utiles futuri sint Terræ
sanctæ verbo, (scilicet prædicationis) patet de
exemplo bonæ vitæ (quod conscientiæ ipsorum
relinquitur) non solum posse eos; sed etiam vo-
ncti votum peregrinationis implere, relictiis ido-
neis procuratoribus (qui vice eorum negotia Eccle-
siarum suarum, tam in judicio: quàm extra judi-
cium administrent, *Gl. hic in not.*) & sic licet il-
lis vigesimam illam partem Terræ sanctæ subsidij
deputatam, in usus professionis suæ impendere.

XLII. Notandum primò. Olim omnes Cle-
rici tam Regulares, quàm Saculares tenebantur sol-
vere vigesimam partem reddituum, in subsidium Ter-
ræ sanctæ, ut illa liberetur à Saracenis. Verum qui
personaliter eò proficiscebantur Cruce signati, ad
id non tenebantur: sed expensas professionis inde
deducere poterant, ut tradit *Gl. hic V. Viceferam*.

Notandum secundò. Quamvis olim, quando
ex generali concessione omnes Clerici, siue Sacu-
lares, siue Regulares, poterant proficisci ad in-
currendum Terræ sanctæ, tunc Prælati etiam Regula-
res tale votum peregrinationis edere poterant, licet
petita Superioris licentia, siquidem sine gravi dam-
no Ecclesiarum suarum abesse possent, juxta *cit. c. ad*
h. t. At verò nunc, cessante illâ generali licentiâ vo-
vendi Terram sanctam, neque Prælati Saculares, ne-
que Regulares, sine licentiâ Superioris sui, Episcopi
vel Papæ, tale votum edere possunt: sicut & alij Bene-
ficiarj, aut Religiosi, sine Superioris sui licentiâ
longam peregrinationem vovere, aut instituere non
possunt, ut constat ex *c. Magna*; 7. *h. t. Abb. in*
cit. c. ult. nu. 2. Suar. lib. 4. de voto; c. 4.

n. 12. *Sanch. lib. 5. mor. c. 25. n.*

44. & 45.

